

Outi Aalto / PS

25.4.2019

Sosiaali- ja terveysministeriö

kirjaamo@stm.fi

Lausuntopyyntönnä 19.3.2019, STM/94/2019

Yrittäjän työeläketurvan kehittäminen - Työryhmän raportti

Sosiaali- ja terveysministeriön työryhmä on selvittänyt yrittäjän työeläketurvan kehittämistarpeita. Työryhmä ehdottaa ratkaisuja etenkin alivakuuttamiseen ja työtulon määrittämiseen liittyviin ongelmiin. Olemme osallistuneet työryhmän työhön ja lausumme työryhmän ehdotuksista seuraavaa:

Päähuomiot

- Yrittäjän eläkevakuutuksen uudistamiselle on tarve ja pidämme tärkeänä, että työryhmän esitysten pohjalta lainvalmistelua jatketaan.
- Uudistuksen myötä keskeistä on yrittäjien sosiaaliturvan paraneminen kokonaisuudessaan ja alivakuuttamisen väheneminen.
- Työryhmässä on hahmoteltu ehdotukset YEL-työtulon määrittämisen ja tason arvioinnin täsmentämisestä. Tavoite työtulon arvioimisen tarkentamiseksi on kannatettava, mutta toimeenpanijoilla on huolia siitä, saadaanko ehdotettavasta mallista riittävästi tukea työtulon määrittelyyn. Eläkelaitokset tarvitsevat yhdenmukaiseen arviointiin myös riittävästi ohjeistusta, eikä hallinnollinen taakka saa muodostua liialliseksi.
- Yrittäjien luottamuksen eläkejärjestelmää kohtaan tulee lisääntyä. Teemme työtä työeläkealalla luottamuksen lisäämisen ja viestinnän lisäämisen eteen.

Työryhmän ehdotukset pohjana jatkovalmistelulle

Yrittäjien nykyiseen eläkevakuutukseen (YEL) liittyy monia ongelmia. STM:n työryhmä aloitti selvittämällä laskutuspalveluyritysten kautta toimivien yrittäjien eläketurvan kehittämistä. Työtä kuitenkin laajennettiin analysoimalla kokonaisuudessaan YEL-vakuutuksen kehittämistarpeita. Pidämme hyvänä sitä, että YEL-vakuutuksen kehittämistarpeita on laajasti arvioitu, mutta se on valitettavaa, että Suomen Yrittäjät eivät työryhmän näkemyksiin voineet kaikilta osin yhtyä. Työryhmän ehdotuksista saadaan pohjaa jatkotyötä koskevaan päätöksentekoon ja lainsäädännön uudistamiseen.

Työryhmän ehdotukset

Arvioimme työryhmän ehdotuksista yrittäjän YEL-työtulon määrittelyä ja sen tason arviointia koskevaa ehdotusta.

Outi Aalto / PS

25.4.2019

Työryhmä ehdottaa työtulon mahdollisimman yhdenmukaiseksi arvioimiseksi eläkelaitosten ja yrittäjien käyttöön sähköistä työtulon arvioimisen laskuria. YEL:n määrittämistä koskevaan prosessiin luotava digitaalinen apuväline on kannatettava.

Me katsomme asiaa prosessin kannalta ja toimeenpanijat haluavat helpottaa ja joustavoittaa prosessia sekä purkaa byrokratiaa. Tavoitteena tulee olla myös YEL:n ansiotason muuttamisen joustavoittaminen vastaamaan yrittäjien vaihtelevaa tulovirtaa.

Sähköisessä laskurissa käytettävät mittarit on määriteltävä lainsäädännössä, jotta niiden käyttö on velvoittavaa. Tämän johdosta työryhmä ehdottaa, että yrittäjän YEL-työtulon määrittelystä ja sen tason arvioinnista säädettäisiin laissa nykyistä täsmällisemmin. Menetelmän tulee tukea toimeenpanijoita ja tarjota kaikille samanlainen laskentakaava. Toimeenpanijoille huolia herättää se, että eri eläkelaitoksissa voitaisiin edelleen päätyä harkinnan ja tietyn vaihteluvälin perusteella eri työtuloihin. Tätä tulee jatkovalmistelussa huolellisesti tarkastella eri vaihtoehtojen kautta.

Ansiotasoa myös tarkasteltaisiin määräajoin, jotta YEL-työtulot ja ansiotulot vastaisivat paremmin toisiaan, jonka johdosta YEL-työtulon seurannasta ja tarkistamisesta säädettäisiin laissa. Myös tarkistusmenettelyn ja työtulon valvonnan kokonaisuus on jatkotyössä pohdittava tarkasti.

Työeläkevakuuttajat TELA ry

Outi Aalto
johtava lakiasiantuntija